

EUROJUST

**REȚEAUA JUDICIARĂ
EUROPEANĂ (RJE)**

Notă comună a Eurojustului și a Rețelei judiciare europene privind aplicarea practică a ordinului european de anchetă

Iunie 2019

Prezenta notă este un document menit să sprijine activitatea autorităților naționale responsabile în ceea ce privește aplicarea ordinelor europene de anchetă și nu are un caracter obligatoriu din punct de vedere juridic.

CUPRINS

1. Introducere	5
2. Domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă	5
2.1. „Orice măsură de investigare” (articolul 3) și „dispoziții corespunzătoare” (articolul 34)	5
2.2. Ordinul european de anchetă în toate etapele și/sau dincolo de faza de judecată	6
3. Conținutul și forma ordinului european de anchetă (articolul 5)	7
3.1. Completarea formularului privind ordinul european de anchetă (anexa A)	7
3.2. Informații sau documente care trebuie – sau nu trebuie – să fie furnizate de autoritatea emitentă	8
3.3. Limba formularului și aspecte legate de traducere	9
4. Emiterea și transmiterea unui ordin european de anchetă	9
4.1. Autoritățile competente implicate (autoritatea emitentă și autoritatea de validare)	9
4.2. Controlul proporționalității [articolul 6 alineatul (1)]	10
4.3. Mai multe măsuri, mai multe ordine europene de anchetă?	10
4.4. Transmiterea ordinului european de anchetă (articolul 7)	10
5. Recunoașterea și executarea unui ordin european de anchetă	11
5.1. Autoritățile competente implicate	11
5.2. Recunoașterea și executarea (articolul 9)	11
5.3. Recurgerea la măsuri de investigare alternative (articolul 10)	12
5.4. Motive de nerecunoaștere sau de neexecutare (articolul 11)	12
5.5. Cazuri urgente	13
5.6. Confirmarea de primire [articolul 16 alineatul (1), anexa B] și termenele (articolul 12, anexa B)	13
6. Măsuri de investigare specifice (articolele 22-31)	14
6.1. Aspecte generale	14
6.2. Audierea prin videoconferință (articolul 24)	14
6.3. „Audierea prin teleconferință (articolul 25)	15
6.4. Informații privind operațiunile bancare și alte operațiuni financiare (articolul 27)	15
6.5. Strângerea de probe în timp real (articolul 28)	15
6.6. Interceptarea telecomunicațiilor cu asistență tehnică (articolul 30)	15
6.7. Interceptarea telecomunicațiilor fără asistență tehnică (articolul 31)	15
7. Regula specialității	16
8. Ordinul european de anchetă versus alte instrumente	16
8.1. Ordinul european de anchetă versus instrumentele de indisponibilizare a bunurilor	16
8.2. Ordinul european de anchetă versus echipele comune de anchetă	17
8.3. Ordinul european de anchetă versus mandatul european de arestare	17
8.4. Supravegherea transfrontalieră	17
9. Asistența acordată de Eurojust și de Rețeaua Judiciară europeană	18
9.1. Observații generale	18
9.2. Eurojust	18
9.3. Rețeaua judiciară europeană	19
Bibliografie	19

1. Introducere

Obiectivul prezentului document este să ofere îndrumare practicienilor cu privire la aplicarea practică a Directivei 2014/41/UE din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală (denumită în continuare „Directiva privind ordinul european de anchetă”)¹. Acesta este o compilație de informații care evidențiază o serie de aspecte/provocări, posibile soluții și bune practici, astfel cum au fost identificate de Eurojust și de Rețeaua judiciară europeană (RJE) pe baza mai multor reuniuni, documente și dosare instrumentate.

Prezenta notă comună abordează aspectele identificate în ceea ce privește cele patru faze principale ale ciclului de viață al unui ordin european de anchetă (faza de emitere, faza de transmitere, faza de recunoaște-

re și faza de executare), precum și aspecte legate de domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă și de utilizarea ei în raport cu alte instrumente juridice care coexistă cu aceasta, de autoritățile competente, de conținutul, forma și limba ordinului european de anchetă, precum și de utilizarea unor măsuri de investigare specifice.

Prezenta notă comună este considerată un document evolutiv, iar Eurojustul și RJE intenționează să continue să o actualizeze în viitor.

2. Domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă

2.1. „Orice măsură de investigare” (articolul 3) și „dispoziții corespunzătoare” (articolul 34)

Începând cu 22 mai 2017, Directiva privind ordinul european de anchetă a înlocuit, în conformitate cu articolul 34 alineatul (1) din aceasta, „dispozițiile corespunzătoare” din convențiile privind asistența judiciară reciprocă [Convenția din 1959 a Consiliului Europei (CoE) și cele două protocoale adiționale la aceasta, precum și Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă din 2000].

Interpretarea termenului „dispoziții corespunzătoare” rămâne un motiv de preocupare. În unele state membre, legislația națională de transpunere cuprinde o listă a măsurilor care nu se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă, în timp ce în alte state membre sunt utilizate instrumente juridice neobligatorii (de exemplu, orientări emise de parchetul general). În lipsa unei liste comune a Uniunii Europene (UE), a devenit clar faptul că, în ceea ce privește anumite măsuri și dispoziții, există interpretări diferite în statele membre, ceea ce dă naștere uneori la dezacorduri. Cu excepția documentului 14445/11 al Consiliului, nu este disponibilă încă nicio listă completă care să indice dispozițiile exacte care vor fi înlocuite.

O **notă comună Eurojust-RJE** prezintă opiniile punctelor de contact ale RJE cu privire la interpretarea noțiunii „dispoziții corespunzătoare” în conformitate cu articolul 34 alineatul (1) din Directiva privind ordinul european de anchetă (*a se vedea* Nota Eurojust/RJE privind înțelesul noțiunii „dispoziții corespunzătoare” și regimul juridic aplicabil în cazul transpunerii cu întârziere a Directivei privind ordinul european de anchetă).

Articolul 3 din Directiva privind ordinul european de anchetă se referă la „**orice măsură de investigare**”, cu excepția instituirii unei echipe comune de anchetă (JIT).

Următoarele criterii ar putea fi utile pentru a stabili dacă Directiva privind ordinul european de anchetă ar trebui să se aplice:

- ▶ ordinul se referă la o măsură de investigare prin care se urmărește strângerea sau utilizarea de probe,
- ▶ măsura a fost emisă sau validată de o autoritate judiciară și
- ▶ măsura se referă la state membre care au obligații în temeiul Directivei privind ordinul european de anchetă.

¹ Directiva privind ordinul european de anchetă se aplică tuturor statelor membre care au obligații în temeiul acesteia (26 de state membre; Irlanda și Danemarca nu au obligații în temeiul acesteia).

În cazul în care vreunul dintre aceste criterii nu se aplică, Directiva privind ordinul european de anchetă nu va fi instrumentul adecvat de utilizat și, în locul acesteia, ar trebui aplicat un alt instrument juridic. De exemplu, în cazurile în care o măsură nu are nicio implicație în ceea ce privește probele, ci doar un obiectiv procedural (cum ar fi notificarea și transmiterea de acte de procedură), ar trebui să se emită o cerere de asistență judiciară reciprocă, iar nu un ordin european de anchetă.

Pentru a contribui la clarificarea modului în care trebuie interpretat domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă, secretariatul RJE a publicat un document intitulat „Autoritățile competente, limbile acceptate, chestiunile urgente și domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă”, care este disponibil pentru practicieni pe site-ul RJE.

Este îndeobște acceptat că Directiva privind ordinul european de anchetă nu acoperă următoarele măsuri

- ▶ instituirea unei JIT și strângerea de probe în cadrul unei JIT;
- ▶ notificarea și transmiterea de acte de procedură, cu excepția cazului în care transmiterea unui act este **esențială** pentru măsura de investigare care face obiectul ordinului european de anchetă – în acest caz, ar trebui să se urmeze o abordare flexibilă în ceea ce privește includerea sa în ordinul european de anchetă, în conformitate cu articolul 9 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă;
- ▶ schimbul spontan de informații (articolul 7 din Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă din 2000);
- ▶ transferul de proceduri (articolul 21 din Convenția CoE din 1959 și Convenția CoE din 1972);
- ▶ indisponibilizarea bunurilor în vederea confiscării ulterioare (Decizia-cadru 2003/577/JAI privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de înghetare a bunurilor sau a probelor și, începând cu 19.12.2020, Regulamentul 2018/1805 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare);
- ▶ restituirea: restituirea unui obiect victimei (articolul 8 din Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă din 2000);
- ▶ obținerea de extrase din registrul cazierelor judiciare/ECRIS;
- ▶ cooperarea dintre serviciile de poliție sau
- ▶ cooperarea dintre serviciile vamale.

Una dintre dispozițiile care au suscitât îndoieli în rândul practicienilor este **articolul 19 din Convenția de la Budapesta** privind percheziția și sechestrarea datelor informatice stocate. Majoritatea practicienilor par să considere că această dispoziție poate fi utilizată în continuare, întrucât nu este o „dispoziție corespunzătoare”. (A se vedea **și capitolul 8, Ordinul european de anchetă versus alte instrumente.**)

2.2. Ordinul european de anchetă în toate etapele și/sau dincolo de faza de judecată

În **considerentul 25** al Directivei privind ordinul european de anchetă se indică faptul că directiva stabilește norme privind punerea în aplicare a măsurilor de investigare în toate etapele procedurilor penale, inclusiv în faza de judecată.

Ordinul european de anchetă se aplică în ceea ce privește **strângerea de probe nu numai în faza de urmărire penală din cadrul procedurii, ci și în faza de judecată**. În plus, în unele state membre, ordinul european de anchetă se aplică și măsurilor întreprinse **în cursul executării unei hotărâri** (de exemplu, în cursul unei anchete financiare în vederea identificării activelor după adoptarea unei decizii definitive cu privire la confiscare sau pentru a strânge probe cu privire la circumstanțele executării unei pedepse). Această abordare constând în utilizarea unui ordin european de anchetă **dincolo de faza de judecată** este legată de sistemele judiciare naționale în care noțiunea de procedură penală include și faza de executare.

(A se vedea și **capitolul 6.2., Audierea prin videoconferință, și capitolul 8.3., Ordinul european de anchetă versus mandatul european de arestare.**)

3. Conținutul și forma ordinului european de anchetă (articolul 5)

3.1. Completarea formularului privind ordinul european de anchetă (anexa A)

Formularul standard privind ordinul european de anchetă (anexa A), disponibil în toate limbile, a fost introdus pentru a încuraja simplitatea și eficiența, subliniind spiritul Directivei privind ordinul european de anchetă și noțiunea de recunoaștere reciprocă. Obiectivul formularului este de a simplifica formalitățile, de a îmbunătăți calitatea și de a reduce costurile de traducere.

Cu toate acestea, practicienii au întâmpinat mai multe dificultăți în ceea ce privește completarea anexei A

- ▶ Uneori, ordinele europene de anchetă sunt prea succinte și nu conțin informații esențiale (de exemplu, sunt insuficiente informațiile cu privire la motivele pentru care măsura este necesară pentru anchetă, lipsesc date, nu există nicio informație privind persoanele afectate sau este insuficientă descrierea faptelor care fac obiectul anchetei, ceea ce face ca verificările pentru stabilirea dublei incriminări, de exemplu, să fie prea dificil de realizat). Această situație declanșează în acest caz procedura de consultare, care implică solicitarea de informații suplimentare în conformitate cu articolul 11 alineatul (4) din Directiva privind ordinul european de anchetă.
- ▶ Formularea utilizată în anexele la legile naționale care transpun Directiva privind ordinul european de anchetă **nu corespunde întotdeauna pe deplin** cu formularea utilizată în anexele oficiale privind ordinul european de anchetă. Această situație poate crea confuzie și întârzieri; prin urmare, ar trebui utilizat întotdeauna formularul cuprins în Directiva privind ordinul european de anchetă.
- ▶ Lipsa posibilității de a **bifa o căsuță în ceea ce privește anumite măsuri de investigare**, precum perchezițiile, ordinele de divulgare și ordinele europene de anchetă legate de probele criminalistice, conduce la necesitatea descrierii acestor măsuri de investigare în cadrul rubricii care conține text liber.
- ▶ Nu există **nicio rubrică/secțiune care să indice** faptul că formularul conține mai multe **anexe** distincte.
- ▶ Dificultățile întâmpinate, cum ar fi situația în care **sunt vizate mai multe persoane** sau cea în care **sunt implicate mai multe autorități competen-**

te la nivel regional în statul membru de executare (cu toate acestea, statul membru de executare are responsabilitatea de a se asigura că toate autoritățile naționale relevante sunt implicate în timp util, în conformitate cu legislația statului respectiv).

- ▶ Dificultățile întâmpinate, în cazul în care **sunt solicitate măsuri multiple** (în special în ceea ce privește secțiunile C și I). (A se vedea și **capitolul 4.3., Mai multe măsuri, mai multe ordine europene de anchetă?**)

Bune practici

- ▶ În general, este preferabilă emiterea **unui singur ordin european de anchetă** în cazurile în care solicitările privind mai multe măsuri trebuie să fie adresate unei singure autorități de executare competente. Cu toate acestea, în anumite cazuri ar putea fi recomandată emiterea **mai multor ordine europene de anchetă**. (A se vedea și **capitolul 4.3., Mai multe măsuri, mai multe ordine europene de anchetă?**)
- ▶ Pentru a se evita încălcarea principiului ne bis in idem, se recomandă **menționarea numelui suspectului/suspecților** în ordinul european de anchetă, chiar dacă în formular nu există un loc specific pentru această informație.
- ▶ Practicienilor li se recomandă să urmeze **compendiul care figurează pe site-ul RJE**.
- ▶ În cazurile referitoare la **interceptări de telecomunicații și/sau percheziții** sau în cazul în care ordinul european de anchetă se referă la o **măsură coercitivă**, informațiile furnizate în anexa A ar trebui să fie specifice și detaliate, întrucât ordinelor europene de anchetă nu li se anexează de obicei documente justificative. Practicienii ar trebui să indice în mod clar, de exemplu, motivele emiterii ordinului european de anchetă în cazul respectiv și ce anume se așteaptă să audă/găsească/obțină prin intermediul executării măsurilor.
- ▶ **Secțiunea B (Urgența)** ar trebui completată numai în urma unei evaluări atente, în cazurile în care există o urgență reală, de exemplu în cazul în care o persoană se află în detenție; dacă datele ședințelor de judecată sunt iminente; dacă probele electronice urmează să expire; dacă există riscul să opereze prescripția; dacă este necesară coordonarea cu alte cereri și măsuri sau dacă urmează să expire măsurile preliminare. În schimb, cazurile nu ar trebui să fie calificate drept urgente dacă autoritățile din statul membru emitent nu doresc decât să accelereze procedura.

(A se vedea și **capitolul 5.5., Cazuri urgente.**)

- ▶ **Secțiunea C** (Măsura/măsurile de investigare care urmează a fi pusă/puse în aplicare) este utilizată pentru a descrie măsurile solicitate. Autoritatea emitentă trebuie să descrie măsura cât mai precis posibil. În cazul în care este formulată o cerere privind audierea unui martor/a unei victime/a unui suspect, autoritatea emitentă ar trebui să anexeze o **listă de întrebări** pentru a facilita audierea, fie chiar în cadrul secțiunii C, fie în cadrul unei anexe la ordinul european de anchetă.
- ▶ **Secțiunea D** (Legătura cu un ordin european de anchetă anterior) poate fi utilizată nu numai pentru a indica ordinele europene de anchetă anterioare, ci și, în lumina unei interpretări mai largi, pentru a furniza informații relevante cu privire la cereri de cooperare judiciară anterioare sau viitoare conexe, cum ar fi ordine europene de anchetă viitoare sau alte ordine având ca obiect recunoașterea reciprocă (mandate europene de arestare, ordine de indisponibilizare etc.), cereri de asistență judiciară reciprocă sau JIT-uri, inclusiv JIT-uri existente cu alte state în contextul unor cadre de coordonare multilaterale. Secțiunea D ar trebui să fie utilizată în special atunci când mai multe ordine europene de anchetă au fost transmise mai multor țări în aceeași cauză și este necesară o coordonare și/sau atunci când mai multe ordine europene de anchetă au fost transmise simultan aceleiași țări ca excepție de la principiul transmiterii unui singur ordin european de anchetă, indiferent de numărul de măsuri care trebuie luate. **Secțiunea E** (Identitatea persoanei în cauză) ar trebui utilizată pentru a identifica persoana/persoanele vizată(e) de măsura de investigare [nu neapărat persoana (persoanele) acuzată(e)/suspectată(e)].
- ▶ **Secțiunea G** (Motivele emiterii ordinului european de anchetă) ar trebui utilizată pentru a prezenta un rezumat al situației de fapt și identitatea persoanelor suspectate de comiterea infracțiunii, folosind propoziții scurte și clare pentru a permite o verificare precisă a dublei incriminări și oferind o descriere clară a legăturilor dintre infracțiune și/sau persoanele suspectate de comiterea acesteia, persoanele vizate și măsurile de investigare solicitate.
- ▶ **Secțiunea I** (Formalități și proceduri necesare în vederea executării) este utilizată pentru a furniza informații cu privire la formalitățile și procedurile care trebuie respectate, în conformitate cu legislația statului membru emitent, și pentru a explica modul în care aceste formalități și proceduri trebuie îndeplinite de autoritatea de executare. Secțiunea I este, de aseme-

nea, utilizată pentru a preciza că se solicită prezența unor funcționari ai statului emitent în cadrul executării ordinului european de anchetă. De asemenea, această secțiune oferă posibilitatea ca persoanele interesate să fie prezente la fața locului, în conformitate cu **articolul 4 din Convenția CoE din 1959.**

- ▶ **Secțiunea K** (Detalii cu privire la autoritatea care a emis ordinul european de anchetă) este utilizată pentru a transmite informații cu privire la autoritatea emitentă [adresa de e-mail a respectivei autorități; o altă autoritate, dacă este necesar și alte informații utile, de exemplu, limbile care pot fi utilizate, autoritatea responsabilă să stabilească modalitățile practice

3.2. Informații sau documente care trebuie – sau nu trebuie – să fie furnizate de autoritatea emitentă

Articolul 5 din Directiva privind ordinul european de anchetă, care se referă la conținutul și forma ordinului european de anchetă, nu impune nicio cerință legală în sensul ca hotărârea judecătorească națională să fie menționată în ordinul european de anchetă sau anexată la acesta². Chiar dacă acest lucru nu este impus de lege, ar putea fi totuși util ca **hotărârea națională să fie anexată** cu titlu informativ, în funcție de circumstanțele cauzei: de exemplu, în cazurile în care se solicită adoptarea unei măsuri coercitive, pentru a se explica motivele juridice care justifică măsura, în special atunci când statul membru de executare trebuie, de asemenea, să emită o hotărâre judecătorească.

În cadrul executării unui ordin european de anchetă, în anumite cazuri, un număr mic de țări continuă să impună, în temeiul dreptului lor național, anexarea de către statul emitent la ordinul european de anchetă a unei hotărâri naționale, de exemplu în cazul unei cereri de interceptare a telecomunicațiilor. Într-un astfel de caz, trebuie aplicate soluții pragmatice, cum ar fi întocmirea unui ordin european de anchetă succint și anexarea hotărârii naționale (mai ample), însoțită sau nu de o traducere.

2 Spre deosebire de articolul 8 alineatul (1) litera (c) din Decizia-cadru privind mandatul european de arestare (pentru o interpretare a acestei dispoziții, a se vedea Hotărârea Bob-Dogi, CJUE,

3.3. Limba formularului și aspecte legate de traducere

Pentru a reduce numărul problemelor legate de traducere, articolul 5 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă prevede că statele membre **prezintă ce altă (alte) limbă oficială (limbi oficiale) a (ale) UE**, în plus față de limba oficială (limbile oficiale) a (ale) statelor membre în cauză, **poate (pot) fi utilizată (utilizate)** atunci când respectivul stat membru este statul de executare. Majoritatea statelor membre au acceptat o limbă suplimentară (adesea, dar nu întotdeauna, engleza), însă unele state membre au indicat, în pofida textului Directivei privind ordinul european de anchetă, că nu vor accepta decât limba lor oficială sau că vor accepta doar engleza în cazurile urgente.

Dificultăți întâmpinate: Există nemulțumiri cu privire la calitatea traducerilor. În cazurile în care un ordin european de anchetă nu este anexat în limba statului membru emitent, autoritatea de executare nu poate să obțină ea însăși o traducere a părților neclare ale cererii.

Bune practici identificate: Ordinul european de anchetă este o hotărâre judecătorească și, prin urmare, trebuie emis și semnat în limba/limbile statului membru emitent. În ceea ce privește traducerea, **ar trebui să se utilizeze**

ze întotdeauna formularul/modelul oficial de ordin european de anchetă în limba statului membru de executare. Trebuie să fie traduse numai acele părți ale formularului care au fost completate de autoritatea emitentă, pentru a se evita traducerile îndoielnice și neoficiale/inexacte. Compendiul care figurează pe site-ul RJE oferă o funcție de traducere automată a părților „statice” ale formularului. Formularele privind ordinul european de anchetă (anexele A, B și C) sunt disponibile în toate limbile UE în format Word în secțiunea „Biblioteca judiciară” a site-ului RJE. (A se vedea Anexa A sau „European Investigation Order — forms”, unde sunt disponibile anexele A, B și C.)

Un **ordin european de anchetă transmis fără a fi însoțit de o traducere** ar trebui considerat „incomplet” în sensul articolului 16 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind ordinul european de anchetă. Într-o astfel de situație, autoritatea de executare ar trebui să informeze autoritatea emitentă că ordinul european de anchetă este „incomplet”, în loc să trimită formularul înapoi sau să îl considere „inexistent”.

Documentul RJE „Autoritățile competente, limbile acceptate, chestiunile urgente și domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă” oferă informații utile cu privire la limbile acceptate, inclusiv în cazuri urgente, dacă este cazul.

4. Emiterea și transmiterea unui ordin european de anchetă

4.1. Autoritățile competente implicate (autoritatea emitentă și autoritatea de validare)

Directiva privind ordinul european de anchetă a „judiciarizat” etapa emiterii, impunând condiția ca ordinele europene de anchetă să fie emise de un judecător, de o instanță judecătorească, de un judecător de instrucție sau de un procuror competent pentru cauza vizată (o autoritate judiciară care acționează în calitate de **autoritate emitentă**) sau condiția ca un ordin european de anchetă să fie validat de una dintre aceste autorități (o autoritate judiciară care acționează în calitate de **autoritate de validare**). A se vedea articolul 2 litera (c) din Directiva privind ordinul european de anchetă.

În conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din Directiva privind ordinul european de anchetă, autoritățile centrale pot juca un rol util de sprijin administrativ pentru autoritățile judiciare. În unele state membre, autorita-

tea centrală îndeplinește și alte roluri, de exemplu în ceea ce privește tranzitul persoanelor aflate în detenție și acordurile privind împărțirea costurilor.

În ceea ce privește **verificarea** aspectului dacă autoritatea emitentă sau autoritatea de validare a unui ordin european de anchetă este organismul competent, autoritățile de executare se vor baza, de regulă, pe principiul încrederii reciproce. Cu toate acestea, pot fi efectuate verificări în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Directiva privind ordinul european de anchetă. Documentul RJE intitulat „Autoritățile competente, limbile acceptate, chestiunile urgente și domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă” poate fi folosit pentru a se stabili dacă ordinul european de anchetă primit a fost emis sau validat de o autoritate competentă. (A se vedea **și capitolul 5.5., Cazuri urgente.**)

4.2. Controlul proporționalității [articolul 6 alineatul (1)]

Condiții care trebuie verificate de autoritatea emitentă (articolul 6 din Directiva privind ordinul european de anchetă):

- ▶ Statul membru emitent trebuie să verifice dacă măsura este **necesară și proporțională**.
- ▶ Statul membru emitent trebuie să verifice dacă măsura **ar putea fi dispusă în aceleași condiții într-o cauză internă similară**.

Directiva privind ordinul european de anchetă prevede că controlul proporționalității trebuie efectuat de autoritatea emitentă [articolul 6 alineatul (1) din Directiva privind ordinul european de anchetă], însă, în cazul în care autoritatea de executare are motive să creadă că respectiva condiție nu a fost îndeplinită, aceasta poate consulta autoritatea emitentă [articolul 6 alineatul (3) din Directiva privind ordinul european de anchetă].

O astfel de situație ar putea apărea în cazul în care descrierea infracțiunii nu este suficient de detaliată, în cazul în care măsura de investigare solicitată este prea amplă și greu de justificat sau în cazul în care măsura respectivă nu este descrisă într-un mod suficient de concret pentru a permite o evaluare adecvată.

Acest **mecanism de consultare** poate fi utilizat pentru a furniza informații relevante și pentru a se evita riscul ca executarea să fie întârziată și mai mult. După ce a avut loc consultarea, autoritatea emitentă poate decide și să retragă ordinul european de anchetă.

Aspecte referitoare la costuri și infracțiunile minore: Cazurile implicând costuri care sunt „considerate excepțional de ridicate” pot fi rezolvate prin intermediul mecanismului de consultare prevăzut la articolul 21 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă. Există opinii diferite în ceea ce privește cazurile care implică costuri care, ca atare, nu sunt excepțional de ridicate, dar care sunt legate de **infracțiuni minore** și care, dacă se repetă, ar putea genera costuri ridicate. Cu toate acestea, motivele de nerecunoaștere sunt prevăzute în mod exhaustiv în Directiva privind ordinul european de anchetă și considerațiile legate de costuri nu pot fi invocate drept motiv de nerecunoaștere.

4.3. Mai multe măsuri, mai multe ordine europene de anchetă?

În cazul în care se solicită mai multe măsuri, acestea ar trebui, **în principiu**, să fie incluse într-**un singur ordin european de anchetă**. Cu toate acestea, în funcție de natura și de întinderea unui caz, ar putea fi recomandabilă o **abordare diferită**. Următoarele aspecte ar putea fi luate în considerare:

- ▶ **Aspecte legate de confidențialitate și riscul de divulgare:** ar putea fi preferabilă utilizarea unor ordine europene de anchetă separate pentru a preveni divulgarea către suspecți a anumitor informații care ar putea pune în pericol executarea altor măsuri.
- ▶ **Complexitatea cazului:** în cazurile complexe, în care sunt necesare măsuri diferite cu privire la persoane fizice și juridice diferite având poziții diferite în cadrul procedurii, asigurarea coerenței interne și a compatibilității dintre diferitele secțiuni ale anexei A (în special între secțiunile C, D, E, G, H și I) reprezintă o dificultate întâmpinată de toți actorii implicați. Din acest motiv, emiterea mai multor ordine europene de anchetă în locul unuia singur ar putea fi opțiunea preferabilă.
- ▶ **Autorități diferite sunt însărcinate cu executarea ordinului european de anchetă:** într-un astfel de caz, ar putea fi necesare mai multe ordine europene de anchetă. Cu toate acestea, unele țări consideră că este vorba despre o problemă internă și că statul membru de executare ar trebui să fie responsabil de repartizarea sarcinilor, în loc să se solicite emiterea unor ordine europene de anchetă separate.

4.4. Transmiterea ordinului european de anchetă (articolul 7)

Transmiterea (articolul 7 din Directiva privind ordinul european de anchetă)

Direct de la autoritatea emitentă la autoritatea de executare (fără a aduce atingere desemnării autorităților centrale).

În funcție de natura, complexitatea și urgența cazului, se utilizează **diferite canale** pentru a accelera transmiterea ordinilor europene de anchetă și a asigura autenticitatea acestora. Printre acestea se numără Eurojustul, punctele de contact ale RJE și magistrații de legătură.

Este deosebit de importantă existența unei rețele securizate de comunicații care să permită transmiterea ordinelor europene de anchetă în condiții sigure. În acest scop, Comisia Europeană dezvoltă în prezent un **portal online securizat** (sistemul de schimb digital de probe electronice; se preconizează că o versiune de probă a acestuia va fi funcțională până la sfârșitul anului 2019). Acest portal va fi o platformă dotată cu un canal de comunicare securizat pentru schimbul în format digital de ordine europene de anchetă și de răspunsuri din partea autorităților judiciare din UE.

În plus, ordinele europene de anchetă pot fi transmise prin intermediul **conexiunii securizate a Eurojustului** (cu toate acestea, nu toate statele membre sunt conectate, iar comunicarea este posibilă numai între o autoritate națională și Eurojust, nu și între autoritățile naționale) și prin intermediul **conexiunii de telecomunicații securizate a RJE** [articolul 9 din Decizia privind RJE și articolul 7 alineatul (4) din Directiva privind ordinul european de anchetă]. Conexiunea securizată nu este însă adecvată pentru stabilirea unui contact direct între autoritățile competente.

5. Recunoașterea și executarea unui ordin european de anchetă

5.1. Autoritățile competente implicate

Articolul 2 litera (d) din Directiva privind ordinul european de anchetă definește **autoritatea de executare** drept „autoritate[a] care are competența de a recunoaște un ordin european de anchetă și de a asigura executarea acestuia”.

În cazul în care un **ordin european de anchetă este trimis unei autorități din statul de executare care nu este competentă**, în loc să fie returnat, acesta ar trebui transmis autorității de executare competente, în conformitate cu articolul 7 alineatul (6) din Directiva privind ordinul european de anchetă; acest fapt ar trebui să fie consemnat în anexa B.

Unele state membre au creat o **autoritate de primire centralizată**, și anume o autoritate judiciară care primește și – în cazul în care este competentă – recunoaște ordinul european de anchetă, pe care îl atribuie apoi în vederea executării autorității de executare competente.

Bune practici identificate:

- ▶ Pentru identificarea autorității de executare competente și a datelor de contact relevante, se poate consulta **atlasul RJE**.
- ▶ În cazul în care sunt prevăzute mai multe măsuri în diferite zone geografice, iar statul de executare nu dispune de o autoritate de primire centrală, autoritatea emitentă ar trebui să informeze autoritățile de executare respective cu privire la existența măsurilor multiple solicitate în alte locuri din țară.

5.2. Recunoașterea și executarea (articolul 9)

Recunoașterea și executarea (articolul 9 din Directiva privind ordinul european de anchetă) Regula:

- ▶ **obligația de executare** (articolul 1 din Directiva privind ordinul european de anchetă),
- ▶ **‘without any further formality required’** (Article 9 (1) EIO DIR).

ÎNSĂ sub rezerva **recunoașterii** de către autoritatea de executare.

Dreptul aplicabil în ceea ce privește executarea Executarea este reglementată de **dreptul statului membru de executare**.

ÎNSĂ autoritatea de executare trebuie să respecte formalitățile și procedurile indicate în mod expres de autoritatea emitentă, dacă acestea „nu contravin[...] principiilor fundamentale de drept ale statului [de executare]”.

Articolul 9 alineatul (1) din Directiva privind ordinul european de anchetă prevede că autoritatea de executare **recunoaște** un ordin european de anchetă **„fără a fi necesară nicio altă formalitate”** și asigură executarea sa. Prin urmare, Directiva privind ordinul european de anchetă nu permite o examinare aprofundată a dosarului în statul de executare. Cu toate

acestea, anumite verificări trebuie totuși efectuate. [A se vedea și articolul 10 alineatul (3) și articolul 11 din Directiva privind ordinul european de anchetă.]

Autoritățile de executare ar trebui să respecte, pe cât posibil, formalitățile și procedurile indicate în mod expres de autoritățile emitente [articolul 9 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă], însă ordinul european de anchetă ar trebui executat „în același mod și cu aceleași mijloace ca în situația în care măsura de [investigare] în cauză ar fi fost dispusă de către o autoritate a statului [de executare]” [articolul 9 alineatul (1) din Directiva privind ordinul european de anchetă].

5.3. Recurgerea la măsuri de investigare alternative (articolul 10)

Recurgerea la o măsură de investigare diferită (articolul 10 din Directiva privind ordinul european de anchetă):

- ▶ dacă măsura **nu există** în statul membru de executare și nu este una dintre măsurile incluse în articolul 10 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă (de exemplu, măsurile fără caracter coercitiv).
- ▶ dacă măsura **nu ar fi disponibilă** într-o cauză internă similară sau
- ▶ dacă o măsură mai **puțin intruzivă** ar duce la același rezultat.

Potrivit Directivei privind ordinul european de anchetă, controlul proporționalității se efectuează de autoritatea emitentă (*a se vedea capitolul 4.2., Controlul proporționalității*), însă directiva prevede, de asemenea, că autoritatea de executare poate **recurge la o altă măsură de investigare, în cazul în care aceasta din urmă ar duce la același rezultat prin mijloace mai puțin intruzive** [articolul 10 alineatul (3) din Directiva privind ordinul european de anchetă], de exemplu, un ordin de divulgare în locul unei percheziții domiciliare.

Dificultate întâmpinată: În cazul în care în statele membre implicate există cerințe legale diferite în ceea ce privește măsurile de investigare.

Bune practici: În vederea evitării unor consultări și întârzieri inutile între autoritatea de executare și cea emitentă, aceasta din urmă ar putea utiliza ordinul european de anchetă pentru a indica faptul că pot fi adoptate măsuri mai puțin intruzive (care duc la același rezultat).

Articolul 10 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă se referă la măsurile de investigare care trebuie să fie întotdeauna disponibile în temeiul dreptului statului de executare, precum **măsurile fără caracter coercitiv**, astfel cum sunt definite de dreptul statului de executare [articolul 10 alineatul (2) litera (d) din Directiva privind ordinul european de anchetă].

Majoritatea statelor membre nu dispun în legislația lor de o definiție a „măsurilor fără caracter coercitiv”, ci consideră că respectivul termen reprezintă mai degrabă o noțiune comună, definită în limbajul juridic de zi cu zi, care include măsurile care nu afectează drepturile fundamentale și care, adesea, nu necesită o hotărâre judecătorească (*a se vedea și considerentul 16*).

5.4. Motive de nerecunoaștere sau de neexecutare (articolul 11)

Motive de nerecunoaștere/neexecutare (articolul 11 din Directiva privind ordinul european de anchetă):

- Imunitatea sau secretul profesional**, care face **imposibilă executarea** ordinului european de anchetă. Poate include măsuri de protecție aplicabile în ceea ce privește profesia medicală și cea juridică. De asemenea, ar putea include, chiar dacă nu este vorba despre imunități sau secret profesional în sens strict, normele referitoare la libertatea presei și la libertatea de exprimare (considerentul 20).
- Situația în care executarea ar aduce atingere intereselor **fundamentale în materie de siguranță națională**.
- În procedurile administrative sau în alte proceduri inițiate de autorități judiciare, situația în care decizia poate da naștere unei acțiuni în fața unei instanțe penale, iar **măsura nu ar fi autorizată** într-o cauză internă similară.
- Încălcarea principiului ***ne bis in idem***.
- Situația în care un ordin european de anchetă se referă la o infracțiune **comisă parțial** în statul de executare, dar care **nu constituie infracțiune** în statul respectiv.
- Încălcarea **drepturilor fundamentale**.
- Dubla incriminare** (cu excepții – anexa D).

h) Utilizarea măsurii de investigare este limitată, în temeiul dreptului statului de executare, prin raportare la o **listă sau o categorie de infracțiuni sau la un anumit nivel al sancțiunii**, care nu include infracțiunea vizată de ordinul european de anchetă.

Articolul 11 alineatul (4) din Directiva privind ordinul european de anchetă: **Obligația de consultare** în cazurile menționate la literele (a), (b), (d), (e) și (f) înainte de a decide nerecunoașterea sau neexecutarea unui ordin european de anchetă.

Motivele de nerecunoaștere prevăzute de Directiva privind ordinul european de anchetă (articolul 11 și celelalte motive menționate în capitolul IV din directivă) sunt cuprinse într-o **listă exhaustivă**, care trebuie să fie interpretată restrictiv, întrucât aceste motive constituie o excepție de la principiul recunoașterii reciproce. Prin urmare, în cadrul regimului care guvernează ordinul european de anchetă, nu există nicio marjă de apreciere pentru a refuza executarea ordinelor europene de anchetă din motive care nu sunt incluse în această listă, cum ar fi, de exemplu, principiul oportunității.

5.5. Cazuri urgente

Îndeplinirea formalităților impuse de Directiva privind ordinul european de anchetă ar putea fi deosebit de dificilă în cazuri urgente, de exemplu asigurarea faptului că un formular privind ordinul european de anchetă semnat este trimis în limba originală și tradus în limba acceptată de statul membru de executare sau că procesul de validare este respectat în timpul sărbătorilor legale sau al weekendurilor. Directiva privind ordinul european de anchetă nu reglementează măsurile provizorii care trebuie luate înainte de emiterea unui ordin european de anchetă.

Bune practici legate de chestiunile urgente

- ▶ În cazuri urgente, se recomandă comunicarea cu autoritatea de executare cât mai curând posibil pentru a evalua diferitele opțiuni, de preferat cu implicarea timpurie a **Eurojustului** sau a **punctelor de contact ale RJE**.
- ▶ În unele state membre, sunt acceptate **cereri prin e-mail, prin fax sau chiar telefonice** în cazuri urgente, înainte de trimiterea propriu-zisă a ordinului european de anchetă. **Articolul 7 din Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă din 2000** referitor la schimbul spontan de informații ar putea oferi o soluție în unele situații.

▶ Unele state membre care nu au indicat acceptarea unei alte limbi oficiale în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă vor **accepta**, totuși, **un ordin european de anchetă urgent în limba engleză**, cu condiția ca ordinul european de anchetă tradus să urmeze la scurt timp după acesta.

▶ Atunci când este necesară validarea unui ordin european de anchetă, unele state membre sunt dispuse, în cazuri urgente, să ia unele **măsuri inițiale pentru a obține probe** chiar înainte de a primi ordinul european de anchetă validat. În aceste cazuri, este necesar un e-mail, cu un rezumat scris al faptelor. În plus, unele state membre vor accepta o confirmare prin e-mail din partea autorității de validare competente atunci când autoritatea de validare nu este disponibilă pentru a semna ordinul european de anchetă.

▶ Documentul RJE „**Autoritățile competente, limbile acceptate, chestiunile urgente și domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă**” include informații cu privire la chestiunile urgente în fiecare stat membru, de exemplu

5.6. Confirmarea de primire [articolul 16 alineatul (1), anexa B] și termenele (articolul 12, anexa B)

Utilizarea **anexei B** pentru confirmarea primirii ordinului european de anchetă este obligatorie [articolul 16 alineatul (1) din Directiva privind ordinul european de anchetă]; într-adevăr, anexa B trebuie completată și transmisă autorității emitente de fiecare dată când este primit un ordin european de anchetă. Atunci când autoritatea de primire transmite ordinul european de anchetă unei alte autorități pentru executarea sa, această informație ar trebui inclusă în anexa B, iar autoritatea emitentă ar trebui ulterior să o contacteze direct pe aceasta din urmă. Anexa B are, de asemenea, rolul de a informa autoritatea emitentă de la ce dată ar trebui să înceapă să curgă termenele.

Termene obligatorii (articolul 12 din Directiva privind ordinul european de anchetă):

Decizia privind recunoașterea sau executarea ordinului european de anchetă se ia și executarea măsurii se efectuează „**cu aceeași celeritate și cu același grad de prioritate ca într-o cauză națională**”.

▶ **Termene obligatorii**

- Pentru luarea deciziei privind recunoașterea sau executarea (30 de zile + 30 de zile) și
- Pentru luarea măsurii (90 de zile după decizia privind recunoașterea sau executarea).

▶ **Măsuri provizorii** (articolul 32)

- Decizie, dacă este posibil, în termen de 24 de ore de la primirea ordinului european de anchetă.

Ca și în cazul altor instrumente de recunoaștere reciprocă, Directiva privind ordinul european de anchetă

prevede **termene** pentru recunoaștere sau executare și pentru punerea în aplicare a măsurii/măsurilor de investigare. Articolul 12 alineatul (6) din Directiva privind ordinul european de anchetă prevede că, în cazurile în care autoritatea de executare nu poate respecta termenul, aceasta informează autoritatea emitentă cu privire la motivele amânării și se consultă cu autoritatea emitentă cu privire la calendarul adecvat pentru aplicarea măsurii/măsurilor de investigare. Executarea ordinului european de anchetă este astfel amânată. Amânarea nu ar trebui în niciun caz să fie cauza sau motivul neexecutării.

Cazuri care implică probe electronice și perioade scurte de păstrare a datelor: Directiva privind ordinul european de anchetă prevede posibilitatea unei așa-numite măsuri provizorii pentru situații foarte urgente (articolul 32 din Directiva privind ordinul european de anchetă), cu scopul de a preveni, cu titlu provizoriu, distrugerea, transformarea, mutarea, transferul sau eliminarea elementelor (inclusiv date) care pot fi utilizate ca probe. În această situație, autoritatea de executare decide cu privire la măsura provizorie și o comunică cât mai curând, dacă este posibil în termen de 24 de ore. Vor fi necesare o coordonare timpurie și implicarea autorităților judiciare.

6. Măsuri de investigare specifice (articolele 22-31)

6.1. Aspecte generale

Directiva privind ordinul european de anchetă prevede mai multe măsuri de investigare specifice în temeiul articolelor 22-31 din directivă.

Capitolele 6.2–6.7 includ experiența acumulată de Eurojust și RJE cu privire la unele măsuri de investigare. Totuși, acestea nu cuprind o imagine de ansamblu cuprinzătoare, având în vedere că sunt disponibile informații limitate în legătură cu anumite măsuri de investigare, cum ar fi transferul temporar al persoanelor private de libertate (articolul 22 din Directiva privind ordinul european de anchetă) și investigațiile sub acoperire (articolul 29 din Directiva privind ordinul european de anchetă).

6.2. Audierea prin videoconferință (articolul 24)

Articolul 24 din Directiva privind ordinul european de anchetă prevede posibilitatea ca **persoanele suspectate/acuzate să fie audiate prin videoconferință**. Unele legi naționale de transpunere permit audierea unei persoane suspectate sau acuzate prin videoconferință numai dacă persoana își dă consimțământul („refuză”; motiv obligatoriu de nerecunoaștere), în timp ce alte legi naționale de transpunere sunt mai puțin rigide („poate” refuza; motiv facultativ de nerecunoaștere).

Articolul 24 alineatul (1) din Directiva privind ordinul european de anchetă permite, de asemenea, ca „**martorii**” sau „**experții**” să fie audiați prin videoconferință. Deși „victimele” nu sunt menționate în mod explicit și, potrivit unor sisteme juridice naționale, „victimele” nu sunt „martori” (drepturi și obligații procedurale diferite; nicio obligație de a depune mărturie sau de a spune adevărul), majoritatea statelor membre par să accepte că acestea intră sub incidența articolului 24 din Directiva privind ordinul european de anchetă.

Audierea prin videoconferință în faza de judecată: S-a pus întrebarea dacă ordinul european de anchetă ar putea fi utilizat pentru audierea persoanelor acuzate în cursul fazei de judecată și, prin urmare, ca o modalitate de a garanta participarea acuzatului la un proces penal în locul unui transfer temporar. Considerentul 25 confirmă faptul că Directiva privind ordinul european de anchetă se referă la toate etapele procedurilor penale, inclusiv la faza de judecată. Audierea prin videoconferință în faza de judecată – în acest context specific – nu va fi, cu siguranță, utilizată de statele membre al căror drept intern impune prezența efectivă a acuzatului la proces. Respectiva măsură ar putea, de asemenea, să nu fie utilizată, în aceleași circumstanțe, de către statele membre care pot utiliza videoconferințele numai pentru strângerea de probe. Totuși, aceste țări pot executa astfel de ordine europene de anchetă provenind din statele membre în care aceste videoconferințe sunt permise, cu condiția ca drepturile persoanei acuzate să fie garantate și ca acest lucru să nu fie considerat contrar principiilor fundamentale de drept ale statului membru de executare [a se vedea articolul 24 alineatul (2) litera (b) din Directiva privind ordinul european de anchetă].

Bune practici:

- ▶ Dacă persoana care urmează să fie audiată are un statut diferit în statul membru emitent (martor) decât în statul membru de executare (suspect), respectiva persoană ar trebui, atunci când este audiată, să fie informată cu privire la drepturile pe care le are, atât în calitate de martor, cât și în calitate de suspect, în temeiul dreptului fiecăruia dintre cele două state membre.
- ▶ În mod similar, în cazul unei videoconferințe, o persoană suspectată/acuzată este protejată de drepturile acordate de ambele sisteme juridice, și anume drepturile care există atât în statul membru de executare, cât și în statul membru emitent, iar martorii și experții pot invoca dreptul de a nu depune mărturie, în cazul în care acest drept este prevăzut de oricare dintre sistemele juridice [a se vedea articolul 24 alineatul (5) litera (e) din Directiva privind ordinul european de anchetă].

6.3. „Audierea prin teleconferință (articolul 25)

Directiva privind ordinul european de anchetă prevede posibilitatea ca **martorii și experții să fie audiați prin teleconferință**, însă pare să excludă această posibilitate pentru persoanele suspectate sau acuzate, având în vedere că formularea de la articolul 25 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă nu face nicio referire la articolul 24 alineatele (1) și (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă.

6.4. Informații privind operațiunile bancare și alte operațiuni financiare (articolul 27)

Articolul 27 din Directiva privind ordinul european de anchetă prevede posibilitatea de a executa un ordin european de anchetă pentru a obține probe financiare privind conturile, de orice natură, deținute în orice bancă sau orice instituție financiară nebanară de către o persoană care face obiectul unor proceduri penale. Prin urmare, articolul nu se limitează la persoanele suspectate sau acuzate, ci cuprinde și **orice altă persoană** cu privire la care aceste informații financiare sunt considerate necesare, atât timp cât cererea este suficient motivată pentru a fi utilizată în cadrul procedurilor penale (proporționalitate; *a se vedea*, de asemenea, considerentul 27).

6.5. Strângerea de probe în timp real (articolul 28)

Majoritatea statelor membre consideră că formularea de la articolul 28 din Directiva privind ordinul european de anchetă este suficient de largă pentru a permite măsuri precum supravegherea video, localizarea sau urmărirea cu ajutorul unor dispozitive tehnice (GPS) și accesarea unui sistem informatic.

6.6. Interceptarea telecomunicațiilor cu asistență tehnică (articolul 30)

Opiniile sunt împărțite referitor la posibilitatea de a aplica articolul 30 din Directiva privind ordinul european de anchetă în cazul unei cereri de instalare a unui dispozitiv de ascultare disimulat (de exemplu „plasarea de microfoane” într-un autovehicul).

6.7. Interceptarea telecomunicațiilor fără asistență tehnică (articolul 31)

Articolul 31 din Directiva privind ordinul european de anchetă reglementează **notificarea unui stat membru, în care se află subiectul interceptării, căruia nu i se solicită asistență tehnică** (anexa C). **Lipsa notificării și/sau lipsa aprobării** ar putea conduce la incertitudini cu privire la admisibilitatea probelor. În unele state membre, autoritatea centrală are competența de a primi anexa C, în timp ce în alte state membre destinatarul este autoritatea locală, în cazul în care aceasta este identificată.

Măsura în care o autoritate notificată ar trebui să verifice dacă „interceptarea nu ar fi autorizată într-o cauză internă similară” [articolul 31 alineatul (3) din Directiva privind ordinul european de anchetă]:

Există opinii divergente, care merg de la un control procedural pur formal la o examinare pe fond, pentru care se solicită informații suplimentare cu scopul de a face o evaluare care ar putea duce la încetarea interceptării și/sau la emiterea unei decizii de interdicție a utilizării ca probă a materialului interceptat. În orice caz, autorităților naționale nu li se poate solicita să furnizeze mai

multe informații decât informațiile solicitate în anexa A. Notificarea nu constituie un ordin de recunoaștere a unei măsuri de investigare (anexa A), ci reprezintă doar expresia respectării suveranității celeilalte țări.

Domeniul de aplicare material al articolului 31 din Directiva privind ordinul european de anchetă: Opiniile sunt împărțite referitor la aplicabilitatea acestei dispoziții și în cazul unui dispozitiv de ascultare disimulat (de exemplu „plasarea de microfoane” într-un autovehicul).

7. Regula specialității

În afară de rolul său specific în materie de extrădare și transfer al persoanelor condamnate, „regula specialității” se aplică în mod tradițional și cererilor de asistență judiciară reciprocă pentru strângerea de probe (de exemplu articolul 23 din Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă din 2000). Totuși, **Directiva privind ordinul european de anchetă nu reglementează în mod expres regula specialității**, iar statele membre au opinii divergente referitor la aplicarea regulii specialității în contextul Directivei privind ordinul european de anchetă.

Aceste opinii diferite conduc la abordări diferite privind emiterea sau executarea ordinelor europene de anchetă. Din perspectiva statului membru de executare, unele menționează în mod explicit că, atunci când execută un ordin european de anchetă, probele pot fi utilizate doar în scopul anchetei specifice respective; alte state membre nu menționează nimic, dar presupun că probele nu vor fi utilizate în alt scop. Din perspectiva statului membru emitent, unele consideră că trebuie să se solicite întotdeauna permisiunea statului

membru de executare înainte ca probele să fie utilizate într-o altă cauză; altele consideră că această etapă nu este necesară, întrucât autoritatea emitentă decide, iar statele membre vor transfera probele în consecință, sub rezerva cadrului juridic aplicabil privind protecția datelor.

Bune practici identificate

- ▶ În cazurile în care atât o echipă comună de anchetă, cât și un ordin european de anchetă au fost aplicate în paralel, se recomandă ca în ordinul european de anchetă să se menționeze în mod explicit că probele obținute prin intermediul ordinului european de anchetă (în afara echipei comune de anchetă) pot fi partajate cu membrii echipei comune de anchetă.
- ▶ Pentru a evita problemele, se recomandă o cerere separată din partea statului membru emitent înainte de a utiliza probele în alte scopuri decât scopul specificat/scopurile specificate în ordinul european de anchetă inițial.

8. Ordinul european de anchetă versus alte instrumente

8.1. Ordinul european de anchetă versus instrumentele de indisponibilizare a bunurilor

Un obiect poate fi necesar atât ca probă, cât și în scopul confiscării. Dacă un obiect este indisponibilizat pentru **strângerea de probe**, se aplică **ordinul european de anchetă**. Pentru **indisponibilizarea unui obiect în vederea confiscării ulterioare**, este necesar un **ordin de indisponibilizare** (a se vedea, de asemenea, Decizia-cadru 2003/577/JAI). Dacă un obiect este necesar în

ambele scopuri, opinia comună este că ordinul european de anchetă ar trebui utilizat dacă obiectivul principal este strângerea de probe. Autoritatea emitentă trebuie să facă această evaluare și să clarifice scopul măsurii de indisponibilizare.

Indisponibilizarea și confiscarea bunurilor în vederea restituirii către o parte vătămată nu intră în domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă (se aplică în continuare articolul 8 din Convenția cu privire la asistența judiciară reciprocă din 2000; a se vedea și **capitolul 2.1., Orice măsură de investiga-re și dispoziții corespunzătoare**). În schimb, ar trebui

să se utilizeze o cerere de asistență judiciară reciprocă. Atunci când este emis un ordin european de anchetă (în scopuri probatorii), iar bunurile sunt ulterior predate statului emitent, fără nicio restricție privind utilizarea acestora (inclusiv returnarea acestora către statul de executare), statul emitent poate, în conformitate cu legislația sa națională, să decidă cu privire la restituire.

8.2. Ordinul european de anchetă versus echipele comune de anchetă

În general, ordinele europene de anchetă și echipele comune de anchetă sunt instrumente diferite și ar trebui să se facă o evaluare de la caz la caz cu privire la instrumentul optim de utilizat și la circumstanțele utilizării acestuia (de exemplu țările implicate, complexitatea cazului, tipul și numărul măsurilor de investigare necesare, costurile preconizate etc.). Uneori, cele două instrumente pot fi combinate, iar probele obținute de către o țară care participă la o echipă comună de anchetă cu un ordin european de anchetă adresat unei țări care nu face parte din echipa comună de anchetă pot fi partajate în cadrul echipei comune de anchetă (cu o clauză explicită în ordinul european de anchetă care să permită partajarea probelor). În țările în care autoritățile de aplicare a legii joacă un rol important, echipele comune de anchetă pot fi opțiunea preferată, mai degrabă decât regimul „judiciarizat” pe care îl presupune ordinul european de anchetă.

8.3. Ordinul european de anchetă versus mandatul european de arestare

Considerentul 25 din Directiva privind ordinul european de anchetă subliniază că, în cazul în care o persoană urmează să fie transferată într-un alt stat membru în scopul urmăririi penale, inclusiv al aducerii persoanei respective în fața unei instanțe pentru a fi judecată, ar trebui emis un mandat european de arestare.

Totuși, Directiva privind ordinul european de anchetă ar putea fi utilizată pentru **transferul unei persoane în vederea obținerii de probe de la persoana în cauză**. Întrucât această măsură se referă la privarea de libertate, un judecător din statul membru emitent ar trebui să fie implicat în modalitățile practice prevăzute la articolul 22 alineatul (5) din Directiva privind ordinul european de anchetă.

8.4. Supravegherea transfrontalieră

În conformitate cu considerentul 9 din Directiva privind ordinul european de anchetă, **aceasta nu ar trebui să se aplice supravegherii transfrontaliere** menționate în **Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen**. Majoritatea statelor membre consideră că supravegherea transfrontalieră este o chestiune care ține de cooperarea polițienească și că nu ar trebui emis un ordin european de anchetă în aceste cazuri. Pentru alte state membre, supravegherea transfrontalieră este o chestiune care ține de cooperarea judiciară. Unele state membre și-au exprimat, de asemenea, opinia potrivit căreia supravegherea transfrontalieră nu intră sub incidența ordinului european de anchetă, cu excepția cazului în care dispozitivele de monitorizare, geolocalizarea și/sau interceptările comunicațiilor sunt implicate în proces. Diferitele interpretări ale domeniului de aplicare al ordinului european de anchetă în ceea ce privește supravegherea transfrontalieră pot crea probleme. Una dintre acestea este limitarea utilizării probelor obținute prin supraveghere transfrontalieră. În unele state membre, probele strânse prin utilizarea acestei măsuri pot fi utilizate în instanță, în timp ce în alte state membre nu pot fi utilizate.

În unele state membre în care emiterea unui ordin european de anchetă pentru supravegherea transfrontalieră nu este posibilă deoarece este exclusă din domeniul de aplicare al legislației lor naționale, această măsură cuprinsă într-un ordin european de anchetă primit poate fi totuși pusă în aplicare, întrucât legislația națională ia în considerare diferențele care ar putea exista în legislația națională a altor state membre.

9. Asistența acordată de Eurojust și de Rețeaua Judiciară europeană

9.1. Observații generale

Eurojust și RJE pot facilita acțiunile și consilia pe parcursul diferitelor etape ale ciclului de viață al unui ordin european de anchetă, inclusiv pe parcursul etapelor de redactare, transmitere, recunoaștere, executare și monitorizare. În vederea obținerii de asistență pentru a decide dacă să contactați Eurojust sau RJE într-un caz concret, vă rugăm să consultați Documentul comun – Asistență pentru practicieni în domeniul cooperării internaționale în materie penală, RJE și Eurojust.

Înainte de emiterea ordinului european de anchetă, Eurojust și RJE pot, de exemplu, să acorde asistență în ceea ce privește: (i) redactarea ordinului european de anchetă și clarificarea aspectelor juridice; (ii) identificarea autorității de primire/de executare competente; (iii) îndeplinirea unui rol consultativ în alegerea utilizării ordinului european de anchetă în legătură cu alte instrumente (de recunoaștere reciprocă); (iv) dezvoltarea unei posibile strategii de cooperare (inclusiv planificarea calendarului).

După emiterea ordinului european de anchetă, autoritatea emitentă sau autoritatea de executare poate solicita asistența Eurojustului și a RJE cu privire la chestiuni precum următoarele: (i) dacă ordinul european de anchetă a fost primit corespunzător; (ii) dacă ordinul european de anchetă este pregătit pentru executare [articolul 9 alineatul (6) din Directiva privind ordinul european de anchetă]; (iii) dacă au fost identificate dificultăți [articolul 7 alineatul (7) din Directiva privind ordinul european de anchetă] și (iv) dacă sunt necesare informații/documente suplimentare [articolul 11 alineatul (4) din Directiva privind ordinul european de anchetă].

Ori de câte ori este declanșată o procedură de consultare sau ori de câte ori este nevoie de feedback suplimentar, Eurojustul și RJE pot juca **rolul de mediator**. Ordinul european de anchetă prevede mai multe proceduri de consultare, prin care Eurojustului și RJE li se poate trimite o cerere de asistență, de exemplu pentru:

- ▶ verificarea relevanței ordinului european de anchetă (controlul proporționalității) [articolul 6 alineatul (3) din Directiva privind ordinul european de anchetă];
- ▶ clarificarea oricărui blocaj sau controlul autenticității oricărui document [articolul 7 alineatul (7) din Directiva privind ordinul european de anchetă];

- ▶ facilitarea recunoașterii și executării ordinelor europene de anchetă [articolul 9 alineatul (6) din Directiva privind ordinul european de anchetă];
- ▶ consultarea cu privire la posibilitatea de a recurge la un alt tip de măsură de investigare și cu privire la opțiunea de a retrage ordinul european de anchetă [articolul 10 alineatul (4) din Directiva privind ordinul european de anchetă];
- ▶ consultarea cu privire la furnizarea oricăror informații necesare în cazul în care există motive pentru a refuza recunoașterea sau executarea unui ordin european de anchetă, înainte de luarea unei decizii [articolul 11 alineatul (4) din Directiva privind ordinul european de anchetă];
- ▶ discutarea calendarului adecvat pentru aplicarea măsurii de investigare specifice în cazurile în care nu se poate respecta termenul [articolul 12 alineatul (6) din Directiva privind ordinul european de anchetă];
- ▶ consultarea cu privire la transferul temporar al probelor [articolul 13 alineatul (4) din Directiva privind ordinul european de anchetă];
- ▶ schimbul de informații cu privire la căile de atac [articolul 14 alineatul (5) din Directiva privind ordinul european de anchetă];
- ▶ decizia referitoare la posibilitatea și modalitatea de împărțire a costurilor excepțional de ridicate [articolul 21 alineatul (2) din Directiva privind ordinul european de anchetă] și
- ▶ clarificarea aspectelor legate de completarea formularului prevăzut în anexa C (notificarea interceptărilor care nu necesită asistență tehnică) (articolul 31 din Directiva privind ordinul european de anchetă; anexa C).

9.2. Eurojust

Directiva privind ordinul european de anchetă este, în esență, un instrument de cooperare bilaterală. Aceasta nu abordează coordonarea multilaterală/între mai multe jurisdicții sau dimensiunea multidisciplinară a luptei împotriva criminalității transnaționale organizate.

În **cazurile multilaterale complexe**, în care măsurile afectează diferite părți ale teritoriului național și necesită, de asemenea, coordonarea simultană cu alte măsuri în statul membru emitent și/sau în alte state membre sau state terțe, Eurojustul poate fi de ajutor.

De asemenea, autoritățile emitente se pot baza pe Eurojust atunci când prevăd că vor emite un ordin european de anchetă în cazuri care implică mai multe jurisdicții. Aceste cazuri necesită luarea de măsuri multiple în diferite state membre, în special atunci când executarea măsurilor de investigare trebuie să se efectueze într-o zi de acțiune comună concretă, într-un mod **coordonat și simultan** în diferite state, ținând seama de **mecanismele de coordonare existente oferite de Eurojust** (reuniuni de coordonare și centre de coordonare).

Înainte de o reuniune de coordonare sau înainte de zilele de acțiune sunt adesea furnizate proiecte de ordine europene de anchetă, pentru a permite autorităților de executare să ofere feedback cu scopul de a asigura executarea fără sincope a ordinelor europene de anchetă definitive.

9.3. Rețeaua judiciară europeană

Punctele de contact ale RJE acționează ca „**intermediari activi**” și oferă asistență autorităților emitente și de executare în stabilirea de contacte directe. Astfel cum s-a descris mai sus, punctele de contact ale RJE furnizează zilnic asistență privind ordinul european de anchetă. Contactarea punctelor de contact ale RJE s-a dovedit a fi deosebit de utilă în cazuri urgente, precum și atunci când o autoritate de validare competentă dintr-un stat membru emitent nu a fost disponibilă pentru semnarea unui ordin european de anchetă, în vederea analizării modului în care să se procedeze. O altă situație în care se recomandă contactul cu punctele de contact ale RJE este cea în care trebuie luate mai multe măsuri în diferite zone geografice ale unui anumit stat membru de executare.

Bibliografie

Directiva 2014/41/UE din 3 aprilie 2014 privind ordinul european de anchetă în materie penală

Raportul privind rezultatele reuniunii Eurojustului privind ordinul european de anchetă, Haga, 19-20 septembrie 2018

Concluziile privind ordinul european de anchetă din 2017 – cea de a 48-a și cea de a 49-a reuniune plenară a RJE din Malta și de la Tallinn

Concluziile RJE din 2018 privind ordinul european de anchetă Documentul RJE „Autoritățile competente, limbile acceptate, chestiunile urgente și domeniul de aplicare al Directivei privind ordinul european de anchetă”

Nota Eurojust/RJE privind înțelesul noțiunii „dispoziții corespunzătoare” și regimul juridic aplicabil în cazul transpunerii cu întârziere a Directivei privind ordinul european de anchetă

Inițiativa Regatului Belgiei, a Republicii Bulgaria, a Republicii Estonia, a Regatului Spaniei, a Republicii Austria, a Republicii Slovenia și a Regatului Suediei pentru o directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind ordinul european de anchetă în materie penală – Lista dispozițiilor actualelor instrumente juridice care pot fi afectate (documentul 14445/2011 al Consiliului)

Document comun – Asistență pentru practicieni în domeniul cooperării internaționale în materie penală, RJE și Eurojust

Site-ul RJE cuprinde informații și mecanisme pentru aplicarea practică a instrumentelor juridice ale UE, inclusiv a Directivei privind ordinul european de anchetă. Aici, practicienii pot găsi Directiva privind ordinul european de anchetă în toate limbile UE, informații privind stadiul transpunerii Directivei privind ordinul european de anchetă (de exemplu data intrării în vigoare în statele membre respective, notificări și linkuri către legislația națională), autoritățile competente, limbile acceptate în statele membre respective și anexele A, B și C în toate limbile UE în format Word etc.

Site-ul oferă următoarele instrumente practice online:

- ▶ **Compendiul**, care permite redactarea online a unui ordin european de anchetă și traducerea imediată a părților statice ale formularului privind ordinul european de anchetă în orice limbă oficială a UE;
- ▶ **Atlasul judiciar**, utilizat pentru a identifica autoritatea competentă la nivel local să primească ordinul european de anchetă;
- ▶ **„Fiches belges”**, care furnizează informații practice și juridice concise cu privire la o serie de măsuri de investigare și
- ▶ **Biblioteca judiciară**, care cuprinde numeroase documente utile, de exemplu versiunile Word ale celor trei anexe ale ordinului european de anchetă și manuale naționale privind ordinul european de anchetă, dacă sunt disponibile. Aceste manuale naționale privind ordinul european de anchetă, dacă sunt comunicate RJE, sunt încărcate pe site-ul RJE, cu acces limitat.

Eurojust, Johan de Wittlaan 9, 2517 JR The Hague, The Netherlands
www.eurojust.europa.eu • info@eurojust.europa.eu • +31 70 412 5000
Twitter & LinkedIn: @Eurojust

Print: *Catalogue number:* QP-02-19-415-RO-C • *ISBN:* 978-92-9490-396-9 • *DOI:* 10.2812/908531
Pdf: *Catalogue number:* QP-02-19-415-RO-N • *ISBN:* 978-92-9490-389-1 • *DOI:* 10.2812/207426